

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2020 roku

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Robert Pelewicz

Protokolant: Monika Biało

przy udziale Prokuratora Pauliny Kowalewskiej

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 22 września 2020r. sprawy **M. P.** oskarżonej o przestępstwo z art. 160 § 2 kk w przedmiocie zażalenia kuratora małoletnich pokrzywdzonych na postanowienie Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 17 lipca 2020r. sygn. II K 54/20 w przedmiocie umorzenia postępowania

na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk

p o s t a n o w i ł :

- I. **zmienić** zaskarżone postanowienie w ten sposób, że w punkcie II zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. D. O. kwotę 2214 zł (dwa tysiące dwieście czternaście złotych) tytułem wynagrodzenia za reprezentację małoletnich pokrzywdzonych;
- II. w pozostałym zakresie **utrzymać w mocy** zaskarżone postanowienie;
- III. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. D. O. kwotę 1549,80 zł (tysiąc pięćset czterdzieści dziewięć złotych osiemdziesiąt groszy) tytułem wynagrodzenia za reprezentację małoletnich pokrzywdzonych w postępowaniu odwoławczym;
- IV. **zwolnić** oskarżoną M. P. od zapłaty kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a wydatkami w tym zakresie **obciążyć** Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 lipca 2020 r. sygn. II K 54/20 Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk umorzył postępowanie karne wobec M. P. oskarżonej o to, że w dniu 4 grudnia 2019 r. w G., woj. (...), naraziła swoje małoletnie dzieci B. P., O. P. i I. P. (1) na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu poprzez nienależyte sprawowanie opieki nad nimi w ten sposób, iż opiekowała się nimi będąc w stanie nietrzeźwości, tj. o przestępstwo z art. 160 § 2 kk.

Na powyższe postanowienie zażalenie w ustawowym terminie wniósł kurator ustanowiony dla małoletnich pokrzywdzonych B. P., O. P. i I. P. (2), który zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na bezzasadnym przyjęciu, że czyn oskarżonej nie wypełnia znamion przestępstwa, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że oskarżona M. P., opiekując się dziećmi spożywała alkohol, była w stanie trzykrotnie przekraczającym stan nietrzeźwości, zachowywała się agresywnie wobec małoletnich dzieci, wzbudzając w nich lęk i stanowiąc dla nich zagrożenie, a przede wszystkim jak wynika z zeznań świadków i opinii sądowo - psychiatrycznej oskarżona jest uzależniona od alkoholu i takie zachowanie nie było jednorazowe, co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że decyzja Sądu była błędna i przedwczesna;

- naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie § 7, § 17 ust. 1 pkt. 1, § 17 ust. 2 pkt. 3 w zw. z § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r. poz. 18) w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, poprzez nieuwzględnienie przy ustalaniu wysokości należnego wynagrodzenia za pomoc z urzędu faktu, że pomoc prawna była udzielona trzem małoletnim pokrzywdzonym zarówno w postępowaniu przygotowawczym jak i w postępowaniu sądowym.

Kurator małoletnich pokrzywdzonych B. P., O. P. i I. P. (1) wniósł o :

- uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Tarnobrzegu,
- zmianę zaskarżonego postanowienia i przyznanie adwokat D. O. od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu małoletnim pokrzywdzonym O. P., I. P. (2), B. P. w postępowaniu przygotowawczym i sądowym zgodnie z przepisami § 7, § 17 ust. 1 pkt 1, § 17 ust. 2 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r. poz. 18) w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982r. Prawo o adwokaturze przy uwzględnieniu § 4 ust. 3 tego Rozporządzenia (podatku VAT), tj. w wyższej łącznej kwocie 2.214 zł brutto.
- przyznanie adwokat D. O. od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu małoletnim pokrzywdzonym O. P., I. P. (2), B. P. w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Okręgowym.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu stwierdził, co następuje:

Zażalenie kuratora małoletnich pokrzywdzonych B. P., O. P. i I. P. (2), co do meritum sprawy nie zasługuje na uwzględnienie, za słuszne natomiast uznać należy zarzuty dotyczące kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu małoletnim pokrzywdzonym.

Nie sposób zgodzić się ze skarżącą, że Sąd I instancji ustalając stan faktyczny sprawy dopuścił się błędu, który miałby wpływ na treść orzeczenia poprzez przyjęcie, że oskarżona nie wypełniła znamion przestępstwa z art. 160 § 2 kk. Zarzut ten należy ocenić jako typowo polemiczny, gdyż argumenty zażalenia są sprzeczne z ogólnie przyjętą i jednoznaczną linią orzecniczą dotyczącą tego typu czynów zabronionych. Przypomnieć należy, że przestępstwo z art. 160 § 2 kk należy do grupy tzw. przestępstw z narażenia konkretnego. Niebezpieczeństwo oznacza sytuację – pewien szczególnie układ rzeczy lub zjawisk odrębny od samego czynu, charakteryzujący się dynamicznym rozwojem – która ma właściwość przechodzenia w inny stan (zob. A. Zoll, Narażenie, s. 467). Bezpośredniość niebezpieczeństwa należy wiązać nie tyle z bliskością czasową skutku mogącego nastąpić w związku z rozwojem sytuacji, ile ze stanem, gdy nieuchronnym następstwem dalszego rozwoju sytuacji, bez konieczności pojawienia się jakichś nowych czynników „dynamizujących”, jest niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia. Będzie on spełniony wtedy, gdy zostanie dowiedzione, że pożądane zachowanie alternatywne, polegające na wykonaniu przez oskarżonego ciężącego na nim obowiązku, zapobiegłoby realnemu i znaczącemu wzrostowi stopnia tego narażenia” (zob. J. Giezek (w:) Kodeks karny. Komentarz pod red. J. Giezka, komentarz do art. 160 kk, tezy 7,11). Jak trafnie stwierdził SA w K. w wyroku z 10.08.2017 r., bezpośrednio realnie grożącego niebezpieczeństwa oznacza, iż w sytuacji przez sprawcę już stworzonej, a więc bez dalszej akcji z jego strony, istnieje duże prawdopodobieństwo nastąpienia w najbliższej chwili wymienionych skutków (II AKa 307/17, LEX nr 2420917).

Nie można oczywiście zapominać w kontekście zachowania oskarżonej, że „w wypadku zaniechania wymaganych działań przez gwaranta nienastąpienia skutku, skutek co do przestępstw materialnych dokonanych przez zaniechanie będzie polegał zarówno na wywołaniu stanu zwiększającego owo niebezpieczeństwo, jak i na utrzymaniu się poziomu owego niebezpieczeństwa zastanego przez gwaranta w chwili aktualizacji jego obowiązku działania. Wynika to z treści

obowiązku gwaranta, którego zadaniem jest nie tylko podjęcie działań zapobiegających pojawieniu się konkretnego niebezpieczeństwa dla chronionego dobra, ale także podjęcie wszelkich działań zmierzających do obniżenia stopnia konkretnego niebezpieczeństwa dla dobra istniejącego już w chwili aktualizacji jego obowiązku" (zob. M. Bielski, Prawnkarne przypisanie skutku w postaci konkretnego narażenia na niebezpieczeństwo - uwagi na marginesie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2004 r., V KK 37/04, Przegląd Sądowy 2005/4, s. 125).

Przekładając powyższe wywody teoretyczne na grunt przedmiotowej sprawy oczywistym zatem jest, że nie doszło do konkretnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia B. P., O. P. i I. P. (2). Argumentacja podawana przez kuratora małoletnich - wskazywane przez kuratora zagrożenia mają bowiem charakter wyłącznie hipotetyczny. Jak już bowiem wyżej wskazano, przepis art. 160 kk nie stanowi generalnego typu penalizującego sprowadzenie jakiegokolwiek niebezpieczeństwa dla innych osób. Do przyjęcia odpowiedzialności konieczne jest zatem zaistnienie skutku w postaci obiektywnie istniejącego potencjału niebezpieczeństwa utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Narażenie na to niebezpieczeństwo ma mieć charakter konkretny, ustawodawca wymaga, aby było to niebezpieczeństwo bezpośrednie. Bezpośredniość tę rozumieć należy bądź jako nieuchronne następstwo dalszego niebezpiecznego dla życia lub zdrowia rozwoju sytuacji, bądź jako wysokie prawdopodobieństwo jego wystąpienia (zob. wyrok SN z 15.11.2017., IV KK 293/17, Legalis 1692166). W konsekwencji twierdzenie, że matka, która opiekowała się swoimi dziećmi w stanie nietrzeźwości, co najmniej godziła się na to, że naraża dzieci na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub wystąpienia ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, wymaga bardzo precyzyjnego ustalenia okoliczności zdarzenia oraz rzutujących na jego realia płaszczyzny intelektualnej oraz woluntatywnej u sprawcy, a wrealiach rozpoznawanej sprawy brak jest możliwości takiego ustalenia.

Niemniej jednak mimo braku możliwości przypisania oskarżonej M. P. znamion przestępstwa z art. 160 § 2 kk, zgodzić się należy z kuratorem małoletnich, że oskarżona M. P. stworzyła sytuację, która hipotetycznie mogła zakończyć się tragicznie dla jej dzieci. Można bowiem wyobrazić sobie wiele potencjalnych scenariuszy dla krytycznego wieczoru, kiedy to oskarżona znajdując się w stanie upojenia alkoholowego (1,71 mg/l, co w przeliczeniu daje 3,6 promila!!!) sprawowała opiekę nad swoimi dziećmi. Oskarżona powinna zatem przemyśleć sobie tę sytuację i wyciągnąć z niej odpowiednie wnioski. Powinna też liczyć się z tym, że kolejne tego typu sytuacje mogą być przez Sąd zinterpretowane odmiennie w zależności od konkretnego stanu faktycznego. Wówczas to oskarżona nie powinna liczyć na jakiegokolwiek pobłażanie ze strony wymiaru sprawiedliwości.

Przechodząc do dalszych zarzutów zażalenia, rację przyznać należy kuratorowi małoletnich pokrzywdzonych co do zarzutu zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz kuratora wynagrodzenia za reprezentację małoletnich pokrzywdzonych w niewłaściwej kwocie. Kwestia ta winna być rozstrzygnięta w oparciu o § 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r. poz. 18), zgodnie z którym za reprezentowanie kilku osób w postępowaniu karnym ustala się opłatę od każdej z tych osób. W tych okolicznościach oczywistym jest, że wynagrodzenie kuratora małoletnich pokrzywdzonych obejmujące 180 zł za dochodzenie (§ 17 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia), 420 zł za postępowanie sądowe przed sądem I instancji (§ 17 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia) podwyższone o podatek od towarów i usług w wysokości 23 % (§ 4 ust. 3 Rozporządzenia winno zostać potrójne – tytu bowiem było małoletnich pokrzywdzonych.

Uwzględniając powyższe Sąd I instancji powinien zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. D. O. kwotę 2214 zł złotych tytułem wynagrodzenia za reprezentację małoletnich pokrzywdzonych, nie zaś kwotę 638 zł – i w tym zakresie Sąd odwoławczy zmienił rozstrzygnięcie Sądu I instancji.

Zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz adw. D. O. kwoty 1549,80 zł (tysiąc pięćset czterdzieści dziewięć złotych osiemdziesiąt groszy) tytułem wynagrodzenia za reprezentację małoletnich pokrzywdzonych w postępowaniu odwoławczym nastąpiło z uwzględnieniem § 7 i § 17 ust 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r. poz. 18).

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono, jak w sentencji.